

ÇOCUK GELİŞİMİ PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN OKUL DENEYİMİ UYGULAMALARINA YÖNELİK TUTUMLARI

ATTITUDES TOWARDS SCHOOL EXPERIENCE PRACTICES OF CHILD DEVELOPMENT PROGRAM STUDENTS

Yakup IŞIKER¹, Adnan KAN²

¹Öğr. Gör. Dr, Mardin Artuklu Üniversitesi, Çocuk Gelişimi, yakupyasir@artuklu.edu.tr,
0000-0003-3493-0620

²Prof. Dr, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri, adnankan@gazi.edu.tr, 0000-0002-3610-0033

Özet

Eğitim ortamlarında yer alacak olan bireylerin eğitsel etkinlikleri daha etkili biçimde yerine getirebilmelerinin koşullarından biri eğitim uygulamalarına yönelik tutumlarının olumlu yönde olmasıdır. Eğitsel alanlarda öğrenim görmekte olan öğrencilerin eğitim ortamlarındaki uygulamalara karşı tutumlarının belirlenmesi, öğrencilerin eğitimi sürecinde ne tür yaklaşımların izlenmesi gerektiği konusunda bilgi verecektir. Bu sebeple araştırmada, eğitim alanlarında aktif olarak yer alan çocuk gelişimi programı öğrencilerinin okul deneyimi uygulamalarına yönelik tutumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada mevcut durumu tespit etmek amacıyla tarama modeli kullanılarak çocuk gelişimi programında öğrenim gören 504 öğrenciye, araştırmacılar tarafından geliştirilen “Çocuk Gelişimi Programı Öğrencilerinin Okul Deneyimi Uygulamasına Yönelik Tutum Ölçeği” uygulanmıştır. Ölçek, 39 madde ve 3 alt boyuttan (uygulamanın faydaları, uygulamalardan kaçınma ve uygulamaları reddetme) oluşmaktadır ve Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 0.91 olarak hesaplanmıştır. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde SPSS 22.0 istatistik programı kullanılmış olup frekans ve yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma, Mann-Whitney U ve Kruskal-Wallis testlerinden yararlanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, çocuk gelişimi programı öğrencilerinin okul deneyimi uygulamalarına yönelik olumlu bir tutuma sahip oldukları, öğrencilerin okul deneyimi uygulamalarını faydalı buldukları, uygulamalardan kaçınmadıkları ve uygulamaları reddetmedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte, öğrenciler "uygulamanın faydaları" alt boyutunda en sık; okul deneyimi uygulamalarındaki derslerde çocuklara faydalı olmanın kendilerini mutlu ettiği, uygulamalara katılmanın öğretmenlik mesleğini yapabilmek için gerekli olduğuna inandıkları, okul deneyimi uygulamalarında başarılı olmayı önemsedikleri, uygulamaların kendilerine tecrübe kazandırdığı, onları öğretmenlik mesleğine hazırladığı ve okul deneyimi uygulamalarını öğretmenlik mesleğini tanıyabilme açısından önemli buldukları şeklinde görüş bildirmişlerdir. "Uygulamalardan kaçınma" alt boyutunda ise; okul deneyimi uygulamalarını yapmak için yaptıkları ve kendilerine bir faydasının olmayacağı, uygulamanın sıkıcı olduğu ve uygulamaya katılmak istemedikleri görüşlerine katılmadıklarını ifade etmişlerdir. "Uygulamaları reddetme" alt boyutunda ise; okul deneyimi uygulamalarının kendileri için zaman kaybı olmadığı, uygulamanın kaldırılmasının daha faydalı olmayacağını düşündükleri ve uygulama için gittikleri okulda üzgün hissetmedikleri yönünde görüş bildirmişlerdir. Araştırma sonuçlarına demografik özellikler açısından bakıldığında; öğrencilerin cinsiyet, yaş, mezun olunan okul türü ve öğrenim türü bakımından anlamlı farklılık göstermediği, ancak bölüm memnuniyeti değişkenine göre çocuk gelişimi programından memnun olanların kısmen memnun olanlara göre okul deneyimi uygulamalarına yönelik olumlu tutum bakımından anlamlı derecede farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin okul deneyimi uygulamalarına yönelik tutumlarına dair elde edilen bulguların literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Çocuk gelişimi, okul deneyimi, eğitim kurumlarında uygulama, staj, tutum

Abstract

One of the conditions for individuals who will take part in educational environments to carry out educational activities more effectively is that they have positive attitudes towards educational practices. Determining the attitudes of students studying in educational fields towards the practices in educational environments will provide information about what kind of approaches should be followed in the education process of students. For this reason, the research aimed to determine the attitudes of child development department students, who are actively involved in education, towards school experience practices. The study utilized a survey model, and a School Experience Attitude Scale, developed by the researchers, was administered to 504 students enrolled in the child development program to determine their attitudes towards school experience applications. The scale consisted of 39 items and three sub-dimensions (benefits of

application, avoidance of applications, and rejection of applications), with a Cronbach's Alpha reliability coefficient of 0.91. The data obtained were analyzed using SPSS 22.0 statistical software, and descriptive statistics such as frequency, percentage, mean, and standard deviation were calculated. Additionally, Mann-Whitney U and Kruskal-Wallis tests were utilized. According to the research findings, students in the child development program exhibited a positive attitude towards school experience applications. They found the applications beneficial and did not avoid or reject them. Notably, in the sub-dimension "benefits of application," students expressed that they found it fulfilling to be helpful to children in school experience applications, believed that participation in these applications was necessary to pursue a career in teaching, emphasized the importance of succeeding in these applications, viewed them as opportunities to gain experience and prepare for a teaching profession, and considered them essential for familiarizing themselves with the teaching profession. Regarding the sub-dimension "avoidance of applications," students disagreed with the statements that the applications would not be beneficial to them, were boring, and that they did not want to participate in them. Regarding the sub-dimension "rejection of applications," students expressed their opinions that school experience applications were not a waste of time for them, that eliminating these applications would not be more beneficial, and that they did not feel sad at the school where the applications took place. Demographic characteristics of the students, including gender, age, type of previous school attended, and type of education, did not show significant differences in their attitudes towards school experience applications. However, concerning department satisfaction, students who were satisfied with the child development program exhibited a significantly more positive attitude than those who were partially satisfied. The findings of this research are expected to contribute to the literature on students' attitudes towards school experience applications.

Keywords: Child development, school experience, implementation in educational institutions, internship, attitude.

1. GİRİŞ

Tarihsel süreç boyunca eğitim veren ve eğitilen arasındaki ilişki her zaman var olmuş ve öğretmenlerin rolü bu ilişkide daima önemli olmuştur. Eğitimin niteliği ve kalitesi, öğretmenlerin nitelikleri ve eğitim sürecine ilişkin tutumlarıyla doğrudan ilişkilidir. Günümüzde, öğretmenlik özel uzmanlık bilgisi ve becerisi gerektiren bir alan olarak kabul edilmektedir (Şişman, 2015). Bu nedenle, eğitimci adayları, özellikle mesleki bilgi ve becerileri bakımından donanımlı olmalı ve eğitim verecekleri alana dair davranışsal, bilişsel ve duyuşsal özellikleri gelişmiş olmalıdır (Ören, Sevinç ve Erdoğan, 2009). Bu hedefe ulaşmak için adayların teorik bilgilerini, özel alan ve mesleki bilgi ve becerilerini uygulama alanında gözlemleyip uygulayabilmeleri önemlidir. Bu sebeple, Türkiye'de öğretmen adaylarının yetiştirilmesi sürecinde, fakülte-okul işbirliği çerçevesinde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 1998 yılında "Öğretmen Adaylarının Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Öğretim Kurumlarında Yapacakları Öğretmenlik Uygulamasına İlişkin Yönerge" yayımlanmıştır (MEB, 1998). Yönergenin amacı "Öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğine daha iyi hazırlanmalarını, öğrenimleri süresince kazandıkları genel kültür, özel alan eğitimi ve öğretmenlik mesleğiyle ilgili bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıklarını gerçek bir eğitim-öğretim ortamı içinde kullanabilme yeterliliği kazanmalarını sağlayacak uygulama çalışmalarına ilişkin usul ve esasları düzenlemek" olarak belirlenmiştir. Yine ilgili yönergenin tanımlar kısmında "okul deneyimi", öğretmen adaylarına, okul örgütü ve yönetimi ile okullardaki günlük yaşamı tanıma, eğitim ortamlarını inceleme, ders dışı etkinliklere katılma deneyimli öğretmenleri görev başında gözleme, öğrencilerle bireysel ve küçük gruplar halinde çalışma ve kısa süreli öğretmenlik deneyimleri kazanma olanağını veren, onların öğretmenlik mesleğini doğru algılayıp benimsemelerini sağlayan fakülte öğretim programında yer alan dersler olarak tanımlanmıştır. Mesleki eğitimde başarıya ulaşmak için öğrencilerin teorik bilgilerini uygulamalarla pekiştirmeleri, becerilerini geliştirmelerinin yanı sıra mezun olduktan sonra çalışacakları iş yerlerindeki sorumlulukları, organizasyonu, ilişkileri ve süreçleri anlamalarıyla yakından ilişkilidir. Mesleki eğitim ve öğretim programlarında üniversitelerdeki teorik çalışmalar ile işyerlerindeki uygulamalı eğitim, öğrenme sürecine çeşitli fırsatlar sunan ve birbirini tamamlayan eğitim türleridir (Aarkrog 2005; Acar Çiftçi, 2022). Özellikle çocuk gelişimi alanında öğrenim görmekte olan öğrencilerin mesleki eğitim alanında akademik bilgilerini uygulamalarla güçlendirmeleri, becerilerini

geliştirmeleri ve mezuniyet sonrasında çalışacakları iş yerlerindeki görevlerini, organizasyon yapısını, ilişkileri ve süreçleri kavramaları öğrencilerin mesleki kimliklerini güçlendirmeleri, pedagojik becerilerini geliştirmeleri, çocuklarla etkili iletişim kurabilmeleri ve iş hayatında başarılı olabilmeleri için kritik bir rol oynamaktadır (Acar Çiftçi, 2016). Bununla birlikte öğrencilerin eğitim kurumlarındaki uygulamalara yönelik tutumları, bu deneyimlerden elde ettikleri faydaları ve katkıları etkileyebilir. Olumlu bir tutuma sahip olan öğrenciler, deneyimlerinden daha fazla öğrenme ve bilgi edinme olasılığına sahiptirler. Ayrıca, deneyimlere katılım motivasyonlarının artmasıyla, daha aktif ve etkili bir öğrenme süreci yaşanabilir. Olumsuz bir tutuma sahip olan öğrenciler ise, deneyimlerden yeterince fayda sağlayamayabilirler ve bu durum öğrenme süreçlerini, kendilerine olan güvenlerini ve mesleki gelişimlerini olumsuz yönde etkileyebilir. Bu sebeple özellikle çocukların sağlıklı ve dengeli bir şekilde fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal açılardan gelişimlerini desteklemek için büyük önem taşıyan çocuk gelişimi programına yönelik gerçekleştirilen okul deneyimi uygulamalarına ilişkin öğrencilerin tutumlarını belirlemek önem arz etmektedir. Araştırmada bu doğrultuda çocuk gelişimi programı öğrencilerinin okul deneyimi uygulamalarına yönelik tutumlarını belirlemek amaçlanmıştır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada çocuk gelişimi programı öğrencilerinin okul deneyimi uygulamalarına yönelik tutumlarını belirleyebilmek amacıyla tarama modeli kullanılmıştır. Tarama araştırmaları, deneysel olmayan ve anket ya da görüşme protokollerine dayanan bir araştırma yöntemi olarak bilinir. Eğitim alanında gerek ulusal gerek uluslararası düzeyde oldukça yaygın bir şekilde kullanılan tarama araştırmaları oldukça geniş kitlelere yönelik bilgi edinilmesini sağlaması açısından avantaj sağlamaktadır (Şen ve Yıldırım, 2019).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu çocuk gelişimi programında öğrenim gören 504 öğrenci oluşturmaktadır. Öğrencilerin demografik özellikleri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1.

Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri

Değişken		<i>f</i>	%
Cinsiyet	Kadın	476	94,4
	Erkek	28	5,6
Yaş	18-20	231	45,9
	21-25	243	48,2
	25+	30	5,9
Mezuniyet	Düz Lise	39	7,7
	Anadolu Lisesi	137	27,2
	Özel Lise	5	1,0
	Mesleki-Teknik Lisesi	233	46,2
	İmam-Hatip Lisesi	59	11,7
	Açık Lise	21	4,2
	Diğer	10	2,0
Bölüm memnuniyeti	Evet	390	77,4
	Hayır	17	3,4
	Kısmen	97	19,2
Öğrenim türü	Örgün öğretim	275	55
	İkinci Öğretim	229	45

Katılımcıların % 94,4'ü kadın (n=476), % 5,6'sı erkek (n=28) öğrencidir. Ayrıca çalışmaya katılan öğrencilerin yaş aralıklarına bakıldığında; % 45,9'unun (n=231) 18-20, % 48,2'sinin 21-25 aralığında ve % 5,9'unun 25 yaş üzerinde olduğu görülmüştür. Mezuniyet türü bakımından ise, katılımcıların % 2,2'si düz lise (n=39), % 27,2'si Anadolu lisesi (n=137), % 1'i özel lise (n=5), % 46,2'si mesleki-teknik lise (n=233), % 4,2'si açık lise (n=21) ve % 2'si diğer lise türlerinden (n=10) mezunudur.

2.3. Veri Toplama Aracı

Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen 39 madde ve 3 alt boyuttan (uygulamanın faydaları, uygulamalardan kaçınma ve uygulamaları reddetme) oluşan "Çocuk Gelişimi Programı Öğrencilerinin Okul Deneyimi Uygulamasına Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Demografik bilgiler (cinsiyet, yaş, mezun olunan okul türü ve öğrenim türü) ile soru maddeleri olmak üzere 2 bölümden oluşan 5'li likert tipli ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı ,91 olarak hesaplanmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Ölçme aracından elde edilen verilerin çözümlenmesinde SPSS 22.0 istatistik programı kullanılarak öncelikle betimsel istatistikler gerçekleştirilmiş daha sonra verilerin normal dağılım gösterip göstermediği kontrol edilmiştir. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek için kolmogorov-smirnov ($50 < n$) değeri incelendiğinde veri toplama aracından elde edilen verilerin normal dağılım sağlamadığı görülmüştür. Elde edilen veriler normal dağılım göstermediğinden araştırma problemleri doğrultusunda ortalamalar arası farklar test edilirken nonparametrik testlerden Mann-Whitney U ve Kruskal-Wallis testlerinden yararlanılmıştır. Araştırma verilerine ilişkin bulgular aşağıda belirtildiği gibidir.

3. BULGULAR

Bu bölümde araştırma verilerinin analizi sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

3.1. Çocuk Gelişimi Programı Öğrencilerinin Okul Deneyimi Uygulamalarına Yönelik Tutumlarına İlişkin Bulgular

Çocuk gelişimi programı öğrencilerinin okul deneyimi uygulamalarına yönelik tutum puanlarının ölçeğin alt boyutlarına göre aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri tablo 2'de gösterildiği gibidir:

Tablo 2.

Çocuk gelişimi programı öğrencilerinin okul deneyimi uygulamalarına yönelik tutumlarına ilişkin veriler

Boyutlar	N	$\bar{x}$	Ss
Uygulamanın faydaları	504	4,18	,84
Uygulamalardan kaçınma	504	2,11	,84
Uygulamaları reddetme	504	1,77	,93
Genel Ortalama	504	4,12	,68

Tablo 2. İncelendiğinde çocuk gelişimi programı öğrencilerinin okul deneyimi uygulamalarına yönelik olumlu tutuma sahip oldukları ($\bar{X}=4,12$) söylenebilir. Bununla birlikte öğrencilerin okul deneyimi uygulamalarını faydalı buldukları ($\bar{X}=4,18$), uygulamalardan kaçınmadıkları ($\bar{X}=2,11$) ve uygulamaları reddetmedikleri ($\bar{X}=1,77$) sonucuna ulaşılmıştır.

3.1.1. Uygulamaların Faydaları Alt Boyutuna İlişkin Sonuçlar

Çocuk gelişimi programı öğrencilerinin okul deneyimi uygulamalarına yönelik puanlarının ölçeğin “uygulamaların faydaları” alt boyutuna ilişkin maddelere ait aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri tablo 3’te gösterildiği gibidir:

Tablo 3.

Uygulamaların faydaları alt boyutuna yönelik veriler

Maddeler	$\bar{X}$	Ss
1) Okul deneyimi uygulamaları beni öğretmenlik mesleğine hazırlar	4,35	,97
2) Okul deneyimi uygulamalarının bana katkı sağlayacağını düşünüyorum	4,32	,98
3) Okul deneyimi uygulamasının faydalı olduğuna inanıyorum	4,23	1,01
4) Okul deneyimi uygulamaları sayesinde sınıf karşısında heyecanımı yenebileceğime inanıyorum	4,11	1,08
5) Okul deneyimi uygulamaları, teoride aldığım derslerin uygulamada ne işe yaradığını görmem açısından önemlidir	4,28	1,02
6) Okul deneyimi uygulamaları için hazırlık yapmaktan çekinmem	4,01	1,09
7) Okul deneyimi uygulamalarını öğretmenlik mesleğini tanıyabilme açısından önemli buluyorum	4,35	,97
8) Okul deneyimi uygulamalarına yeteri kadar zaman ayırmaya çalışırım	4,06	1,01
9) Okul deneyimi uygulamalarında bulunmak beni heyecanlandırır	3,89	1,12
10) Okul deneyimi uygulamaları ile üniversitede öğrendiklerimi öğrencilere uygulayabileceğim için mutluyum.	4,32	1,00
11) Okul deneyimi uygulamaları sayesinde öğrencilere faydalı olacağıma inanıyorum	4,28	1,01
12) Okul deneyimi uygulamaları sayesinde öğretim araç-gereçlerini hedeflere uygun olarak kullanabilme düzeyimin artacağını düşünüyorum.	4,27	,98
13) Okul deneyimi uygulamasının hayatıma olumlu katkıları olur	4,29	,97
14) Okul deneyimi uygulama süresinin artırılmasını isterim	3,41	1,32
15) Okul deneyimi uygulamaları öğretmenliğe karşı ilgimi artırır	4,19	1,04
16) Okul deneyimi uygulamalarına isteyerek giderim	4,08	1,06
17) Okul deneyimi uygulamalarının motive edici olduğunu düşünüyorum	4,10	1,06
18) Okul deneyimi uygulamasının bana tecrübe kazandıracağını düşünüyorum	4,37	,98
19) Okul deneyimi uygulamaları sayesinde öğretmenlik mesleğinde karşılaşacağım zorlukları aşabileceğime inanıyorum.	4,28	1,00

20) Uygulama derslerinde çocuklara faydalı olmak beni mutlu eder	4,43	,95
21) Okul deneyimi uygulamalarında başarılı olmayı önemserim.	4,38	,99
22) Okul deneyimi uygulamalarına katılmanın öğretmenlik mesleğini yapabilmek için gerekli olduğuna inanırım.	4,38	,98
23) Okul deneyimi uygulamaları bilgi ve becerilerimin gelişmesini sağlamaktadır	4,34	,94
24) Okul deneyimi uygulamaları için yeterli donanıma sahip olduğumu düşünürüm	3,68	1,10
25) Okul deneyimi uygulamalarında kendimi geliştiririm	4,29	1,01
26) Okul deneyimi uygulamalarını okul yapısını tanımak açısından önemli buluyorum	4,15	1,05
27) Okul deneyimi uygulamaları olmadan alan bilgisinin tek başına yetmeyeceğini düşünüyorum	4,07	1,17
28) Okul deneyimi uygulaması öğretmenlik mesleğini sevmemi sağlar	4,19	1,11
Genel Ortalama	4,18	,84

Öğrenciler uygulamanın faydaları ($\bar{x}=4,18$) alt boyutunda en sık; okul deneyimi uygulamalarındaki derslerde çocuklara faydalı olmanın kendilerini mutlu ettiği, okul deneyimi uygulamalarına katılmanın öğretmenlik mesleğini yapabilmek için gerekli olduğuna inandıkları, okul deneyimi uygulamalarında başarılı olmayı önemsedikleri, uygulamaların kendilerine tecrübe kazandırdığı, onları öğretmenlik mesleğine hazırladığı ve okul deneyimi uygulamalarını öğretmenlik mesleğini tanıyabilme açısından önemli bulduklarını ifade etmişlerdir.

3.1.2. Uygulamalardan Kaçınma Alt Boyutuna İlişkin Sonuçlar

Çocuk gelişimi programı öğrencilerinin okul deneyimi uygulamalarına yönelik puanlarının ölçeğin “uygulamalardan kaçınma” alt boyutuna ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri tablo 4’te gösterildiği gibidir:

Tablo 4.

Uygulamalardan kaçınma alt boyutuna yönelik veriler

Boyutlar	$\bar{x}$	Ss
1) Okul deneyimi uygulamalarına katılmak <u>istemiyorum*</u>	1,98	1,17
2) Okul deneyimi uygulamasının <u>sıkıcı olduğunu düşünüyorum.*</u>	1,85	1,10
3) Okul deneyimi uygulamaları beni endişelendirir*	2,18	1,21
4) Okul deneyimi uygulamaları için ders planı hazırlamak bana <u>zor gelir*</u>	2,50	1,25
5) Okul deneyimi uygulamalarındaki problemlerle başa çıkmanın zor olduğunu düşünüyorum*	2,39	1,15
6) Okul deneyimi uygulamalarını yapmış olmak için yapıyoruz, bana herhangi bir faydasının olacağını <u>düşünmüyorum*</u>	1,61	,95
7) Uygulamalarda ders anlatmak <u>beni korkutuyor.*</u>	2,29	1,27
8) Okul deneyimi uygulamaları benim için <u>stres kaynağıdır.*</u>	2,09	1,19

Genel Ortalama	2,11	,84
----------------	------	-----

*Maddenin sonunda yer alan yıldız simgesi, olumsuz anlam taşıyan ve veri girişi ters kodlanan maddeyi ifade etmektedir.

Tablo 4 incelendiğinde; uygulamalardan kaçınma ($\bar{X}=2,11$) alt boyutlarında öğrencilerin; okul deneyimi uygulamalarını yapmak için yaptıkları ve kendilerine bir faydasının olmayacağı, uygulamanın sıkıcı olduğu ve uygulamaya katılmak istemedikleri görüşlerine katılmadıkları görülmektedir.

3.1.3. Uygulamaları Reddetme Alt Boyutuna İlişkin Sonuçlar

Çocuk gelişimi programı öğrencilerinin okul deneyimi uygulamalarına yönelik puanlarının ölçeğin “uygulamaları reddetme” alt boyutuna ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri tablo 5’te gösterildiği gibidir:

Tablo 5.

Uygulamaları reddetme alt boyutuna yönelik veriler

Maddeler	$\bar{X}$	Ss
1) Okul deneyimi uygulamalarına gitmek benim için <u>zaman kaybıdır.</u> *	1,62	,97
2) Okul deneyimi uygulamanın <u>kaldırılmasının daha faydalı olacağını düşünüyorum.</u> *	1,84	1,19
3) Okul deneyimi uygulaması için gittiğim okulda <u>üzgün hissedirim.</u> *	1,85	1,13
Genel Ortalama	1,77	,93

*Maddenin sonunda yer alan yıldız simgesi, olumsuz anlam taşıyan ve veri girişi ters kodlanan maddeyi ifade etmektedir.

Tablo 5 incelendiğinde, öğrencilerin uygulamaları reddetme ($\bar{X}=1,77$) alt boyutuna ilişkin olarak; okul deneyimi uygulamalarına gitmenin kendileri için zaman kaybı olmadığı ($\bar{X}=1,62$), uygulamanın kaldırılmasının daha faydalı olmayacağını ($\bar{X}=1,84$) düşündükleri ve uygulama için gittikleri okulda üzgün hissetmediklerine ($\bar{X}=1,18$) yönelik görüş bildirdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

3.2. Demografik Bilgilere İlişkin Bulgular

3.2.1. Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular

Çocuk gelişimi programı öğrencilerinin okul deneyimi uygulamalarına yönelik tutum puanlarının öğrencilerin cinsiyetlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin Mann Withney U testi sonuçları tablo 6’da gösterildiği gibidir:

Tablo 6.

Çocuk gelişimi programı öğrencilerinin cinsiyet değişkenine ilişkin Mann Withney U testi sonuçları

Grup	N	Sıra		U	P
		Ortalaması	Toplamı		
Kadın	476	254,20	121000,50	5853	,279*
Erkek	28	223,55	6259,50		

* Gruplar arasında anlamlı fark yoktur ($p>.05$).

Tablo 6. incelendiğinde çocuk gelişimi programı öğrencilerinin okul deneyimi uygulamalarına yönelik tutum puanlarının cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği ($p>.05$) bulunmuştur.

3.2.2. Mezuniyet Türü Değişkenine İlişkin Bulgular

Çocuk gelişimi programı öğrencilerinin okul deneyimi uygulamalarına yönelik tutum puanlarının öğrencilerin mezuniyet türü değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin Kruskal Wallis testi sonuçları tablo 7’de sunulmuştur:

Tablo 7.

Çocuk gelişimi programı öğrencilerinin mezuniyet türü değişkenine ilişkin Kruskal Wallis Testi sonuçları

Grup	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p
Düz Lise	39	278,28	6	6,08	,413*
Anadolu Lisesi	137	261,46			
Özel Lise	5	307,10			
Mesleki-Teknik L	233	245,85			
İmam-Hatip L.	59	249,50			
Açık Lise	21	254,21			
Diğer	10	171,05			

* Gruplar arasında anlamlı fark yoktur ($p>.05$).

Çocuk gelişimi programı öğrencilerinin okul deneyimi uygulamalarına yönelik tutum puanlarının öğrencilerin mezuniyet türü değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır ($X^2(6) = 6,08$ ve $p = .413$).

3.2.3. Öğrenim Türü Değişkenine İlişkin Bulgular

Çocuk gelişimi programı öğrencilerinin okul deneyimi uygulamalarına yönelik tutum puanlarının öğrencilerin öğrenim türü değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığına yönelik Mann Withney U testi sonuçları tablo 8’de sunulmuştur:

Tablo 8.

Çocuk gelişimi programı öğrencilerinin öğrenim türü değişkenine ilişkin Mann Withney U Testi sonuçları

Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	P
Örgün Öğretim	275	247,47	68055	30105	,396*
İkinci Öğretim	229	258,54	59205		

* Gruplar arasında anlamlı fark yoktur ($p>.05$).

Tablo 8. incelendiğinde çocuk gelişimi programı öğrencilerinin okul deneyimi uygulamalarına yönelik tutum puanlarının öğrencilerin öğrenim türü değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı ($p>.05$) tespit edilmiştir.

3.2.4. Bölüm Memnuniyeti Değişkenine İlişkin Bulgular

Çocuk gelişimi programı öğrencilerinin okul deneyimi uygulamalarına yönelik tutum puanlarının bölüm memnuniyetine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin Kruskal Wallis testi sonuçları tablo 9'da sunulmuştur:

Tablo 9.

Çocuk gelişimi programı öğrencilerinin memnuniyet değişkenine ilişkin Kruskal Wallis Testi sonuçları

Grup	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p	Anlamlı Fark
Evet	390	269,67	2	24,401	,000*	Evet-Kısmen
Kısmen	97	189,99				
Hayır	17	215,32				

*Gruplar arasında anlamlı fark vardır ($p<.05$).

Çocuk gelişimi programı öğrencilerinin okul deneyimi uygulamalarına yönelik tutum puanlarının bölüm memnuniyetine göre istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde farklılaştığı bulunmuştur. Bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek üzere gruplar arasında ikili karşılaştırmalar yapılmış ve çocuk gelişimi alanından memnun olanların kısmen memnun olanlara göre okul deneyimi (Evet), kısmen memnun olanlara (Kısmen) göre olumlu tutum bakımından anlamlı derecede farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır ($X^2(2) = 24,401$ ve $p = ,000$).

3.2.5. Yaş Değişkenine İlişkin Bulgular

Çocuk gelişimi programı öğrencilerinin okul deneyimi uygulamalarına yönelik tutum puanlarının öğrencilerin yaşlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin Kruskal Wallis testi sonuçları tablo 10'da gösterildiği gibidir:

Tablo 10.

Çocuk gelişimi programı öğrencilerinin yaş değişkenine ilişkin Kruskal Wallis Testi sonuçları

Grup	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p
18-20	233	240,07	2	1,219	,544*
21-25	243	254,51			
25+	18	248,97			

* Gruplar arasında anlamlı fark yoktur ($p>.05$).

Çocuk gelişimi programı öğrencilerinin okul deneyimi uygulamalarına yönelik tutum puanlarının öğrencilerin yaş düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı ($p>.05$) tespit edilmiştir. ($X^2(2) = 1,219$; $p = ,544$).

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırma sonuçlarına göre, çocuk gelişimi programı öğrencilerinin okul deneyimi uygulamalarına yönelik olumlu bir tutuma sahip oldukları, öğrencilerin okul deneyimi uygulamalarını faydalı buldukları, uygulamalardan kaçınmadıkları ve uygulamaları reddetmedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte, öğrenciler "uygulamanın faydaları" alt boyutunda en sık; okul deneyimi uygulamalarındaki derslerde çocuklara faydalı olmanın kendilerini mutlu ettiği, uygulamalara katılmanın öğretmenlik mesleğini yapabilmek için gerekli olduğuna inandıkları, okul deneyimi uygulamalarında başarılı olmayı önemsedikleri, uygulamaların kendilerine tecrübe kazandırdığı, onları öğretmenlik mesleğine hazırladığı ve okul deneyimi uygulamalarını öğretmenlik mesleğini tanıyabilme açısından önemli buldukları şeklinde görüş bildirmişlerdir. "Uygulamalardan kaçınma" alt boyutunda ise; okul deneyimi uygulamalarını yapmak için yaptıkları ve kendilerine bir faydasının olmayacağı, uygulamanın sıkıcı olduğu ve uygulamaya katılmak istemedikleri görüşlerine katılmadıklarını ifade etmişlerdir. "Uygulamaları reddetme" alt boyutunda ise; okul deneyimi uygulamalarının kendileri için zaman kaybı olmadığı, uygulamanın kaldırılmasının daha faydalı olmayacağını düşündükleri ve uygulama için gittikleri okulda üzgün hissetmedikleri yönünde görüş bildirmişlerdir. Araştırma sonuçlarına demografik özellikler açısından bakıldığında; öğrencilerin cinsiyet, yaş, mezun olunan okul türü ve öğrenim türü bakımından anlamlı farklılık göstermediği, ancak bölüm memnuniyeti değişkenine göre çocuk gelişimi alanından memnun olanların kısmen memnun olanlara göre okul deneyimi uygulamalarına yönelik olumlu tutum bakımından anlamlı derecede farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Alanyazında yapılan çalışmalar incelendiğinde araştırmadaki bulgularla benzer sonuçların elde edildiği çalışmaların olduğu görülmektedir. Ören, Sevinç ve Erdoğan (2009) yapmış oldukları araştırmada, öğretmen adaylarının okul deneyimi derslerine yönelik tutumlarının olumlu olduğunu, cinsiyet açısından erkek ve kadın öğretmen adayları arasında anlamlı bir fark olmadığını, öğretmen adaylarının, okul deneyimi derslerine yönelik tutumlarının öğrenim gördükleri bölüm, öğrenim türü, yaş, mezun oldukları lise türü ve uygulama okulunda karşılaştıkları problemin kaynağı gibi değişkenlere bağlı olarak farklılık göstermediği belirlenmiştir. Ancak, öğretmen adaylarının okul deneyimi derslerine yönelik tutumlarının tercih nedenine ve mesleki geleceklerine dair düşüncelerine göre değişebildiği ifade edilmiştir. Işıkgöz ve Yıldız (2016) gerçekleştirdikleri çalışmada, beden eğitimi öğretmen adaylarının okul deneyimi dersi uygulamalarına karşı olumlu bir tavır sergiledikleri, cinsiyet ve katıldıkları okul türü değişkenleri göz önüne alındığında, öğretmen adaylarının tutumlarında anlamlı bir farklılık tespit edilmediği belirtilmiştir. Özay Köse (2014) ise, öğretmen adaylarının okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine yönelik tutumlarının cinsiyetlerine bağlı olarak değişmediği, ancak öğrenim gördükleri alanlara bağlı olarak farklılık gösterdiği sonucuna ulaşmıştır. Kılınç ve Altuk (2010) sınıf öğretmeni adaylarının genellikle okul deneyimi derslerine yönelik olumlu bir tutuma sahip olduklarını ayrıca öğretmen adaylarının tutumlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre anlamlı bir şekilde farklılık göstermediğini belirtmişlerdir. Rıza ve Hamurcu, (2000) sınıf öğretmenliği bölümü öğrencilerinin okul deneyimi ve öğretmenlik uygulamasına ilişkin görüşlerine yönelik yapmış oldukları çalışmada, cinsiyet açısından öğrencilerin uygulamaya yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık bulunmadığını ifade etmişlerdir. Ünlü ve Karahan (2010) beden eğitimi öğretmen adaylarının okul deneyimi dersine yönelik tutumlarının incelenmesine ilişkin gerçekleştirdikleri çalışmada, öğretmen adaylarının genel olarak okul deneyimi dersine yönelik olumlu bir tutuma sahip olduklarını ve öğretmen adaylarının cinsiyet ve yaş değişkenine göre tutum puanları arasında anlamlı bir fark bulunmadığını belirtmiştir. Culut (2022) işletmelerde staj yapan çocuk gelişimi ve eğitimi alanı öğrencilerinin bu alana isteyerek yönlendirilmiş olmaları ve staj yaptıkları okulu sevmeleri durumunun çocuk sevgisi düzeyi üzerinde anlamlı bir etkisi olduğunu ifade etmiştir. Çalışma sonuçlarına göre, alanı isteyerek seçen öğrencilerin çocuk sevgisi düzeyleri ile bilişsel ve genel empatik eğilimleri, alanı istemeyen öğrencilere kıyasla daha yüksek bulunmuştur. Aksu ve Demirtaş (2006) gerçekleştirdikleri çalışmada, öğretmen adaylarının uygulama deneyimlerine ilişkin olarak öğretmenlik programını isteyerek seçenlerin uygulamalara yönelik daha olumlu değerlendirmeler yaptıklarını belirtmişlerdir. Hergüner, Arslan ve Dündar (2002) öğrencilerin okul deneyimi dersini gelecekteki öğrenim deneyimlerini şekillendirmede yardımcı olmanın yanı sıra öğretmenlik mesleğini daha iyi anlama açısından önemli olduğu

şeklinde algıladıklarını ifade etmişlerdir. Aydın, Selçuk ve Yeşilyurt (2007) ise, okul deneyimi uygulamalarının öğretmen adayları için büyük ölçüde faydalı olduğunu, öğretmen adaylarının kendilerini gerçek bir öğretmen gibi hissetmelerini ve öğretmenlik mesleğine olan olumlu bakış açılarını artırmalarına yardımcı olduğunu ifade etmişlerdir. Araştırma sonunda çocuk gelişimi programı öğrencilerinin okul deneyimi uygulamalarına ilişkin olumlu tutumlarını desteklemek amacıyla pratik uygulamaların sayısının artırılması, öğrencilere farklı okul türlerinde ve yaş gruplarında deneyimlerin sunulması ve öğrencilere deneyimlerini düzenli olarak değerlendirme fırsatı verilmesi önerilmektedir. Bununla birlikte bölüm memnuniyetinin öğrencilerin olumlu tutumlarına olan etkisi dikkate alındığında, öğrenci memnuniyetinin düzenli olarak izlenmesi, öğrencilerin uygulamalardan aldıkları faydayı ve olumlu tutumu artırmak için uygulama kalitesinin yükseltilmesine yönelik önlemlerin alınması, okul deneyimi uygulamalarının etkisine yönelik farklı araştırmaların gerçekleştirilmesi ve izlenmesi, bu sayede uygulamaların sürekli olarak iyileştirilmesi ve öğrencilerin ihtiyaçlarına daha iyi yanıt verilmesi önerilmektedir.

5. KAYNAKLAR

- Aarkrog, V. (2005). Learning in the workplace and the significance of school-based education: a study of learning in a Danish vocational education and training programme. *International Journal of Lifelong Education*, 24(2), 137-147.
- Acar Çiftçi, Y. (2016). Çocuk gelişimi ön lisans programı öğrencilerinin staj çalışmalarının işlevselliği üzerine bir inceleme. In III. *International Eurasian Educational Research Congress* (pp. 1438-1439).
- Aksu, M. B. & Demirtaş, H. (2006). Öğretmen adaylarının okul deneyimi II dersine ilişkin görüşleri (İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi örneği). *İ.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(11): 3-21.
- Aydın, S., Selçuk, A. & Yeşilyurt, M. (2007). Öğretmen Adaylarının "Okul Deneyimi II" Dersine İlişkin Görüşleri: Yüzüncü Yıl Üniversitesi Örneği. Yüzüncü Yıl Üniversitesi, *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 75-90.
- Culut, F. (2022). İşletmelerde Staj Yapan Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Alanı Öğrencilerinin Çocuk Sevme Düzeyleri ile Empatik Eğilimlerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Hergüner, G., Arslan, S. & DüNDAR, H. (2002). Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü Öğrencilerinin okul deneyimi dersini algılama düzeyleri, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(11): 44-58.
- Işıkgöz, E., & Yıldız, M. (2016). The analysis of the physical education teacher candidates' attitudes towards school experience course: the case of Batman University. *International Journal of Sport Exercise and Training Sciences-IJSETS*, 2(4), 145-152.
- Kılınç, A. & Altuk, Y. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının okul deneyimi dersine yönelik tutumları, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(19): 41-70.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (1998). *Öğretmen adaylarının Milli Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim kurumlarında yapacakları öğretmenlik uygulamasına ilişkin yönerge*. Ankara.
- Ören, F.Ş., Sevinç, Ö.S. & Erdoğan, E. (2009). Öğretmen adaylarının okul deneyimi derslerine yönelik tutumlarının ve görüşlerinin değerlendirilmesi, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 15(58): 217-246.

- Özay Köse, E. (2014). Students' and teachers-university teachers' attitudes of "school experience" and "teaching practice"(sample of Erzurum). *Journal of Dicle University Ziya Gökalp Education Faculty*, 22, 1-17.
- Rıza, E.T. & Hamurcu, H. (2000). Sınıf öğretmenliği bölümü öğrencilerinin okul deneyimi ve öğretmenlik uygulamasına ilişkin görüşleri, IV. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu 15-16. Ekim 1998 Pamukkale Üniversitesi, Denizli. PAÜ Eğitim Fakültesi Dergisi Özel Sayı, 8: 1-8.
- Şen, S., & Yıldırım, İ. (2019). Eğitimde araştırma yöntemleri. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Şişman, M. (2015). Eğitim Bilime Giriş. Ankara: Pegem Akademi.
- Ünlü, H. & Karahan, B.G. (2010). Beden eğitimi öğretmen adaylarının okul deneyimi dersine yönelik tutumlarının incelenmesi, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(2): 125-134.
- Yasemin, A. C. (2022). Bilgi ve Eylem Arasında Köprü Oluşturmak: Çocuk Gelişimi Önlisans Programı Öğrencilerinin Yaz Stajlarındaki Öğrenmeleri Üzerine Bir Değerlendirme. *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 45-64.
- Yükseköğretim Kurulu. (2021). Yükseköğretimde Uygulamalı Eğitimler Çerçeve Yönetmeliği. Resmî Gazete, Sayı: 31514.